

آیا شیعیان قرآنی به نام «مصحف فاطمه(س)» دارند؟

حضرت آیت الله العظمی سبحانی در پاسخ به این پرسش که «گفته شود شیعیان قرآنی به نام «مصحف فاطمه(سلام الله علیها)» دارند، این مطلب تاجه اندازه صحت دارد؟»

حضرت آیت الله العظمی سبحانی در پاسخ به این پرسش که «گفته شود شیعیان قرآنی به نام «#مصحف فاطمه(سلام الله علیها)» دارند، این مطلب تاجه اندازه صحت دارد؟» این گونه پاسخ داده است:

پاسخ: واژه «#مصحف» در قرآن به معنای مطلق کتاب آمده است، چنان که می‌فرماید:

– «#وَإِذَا الصُّحُفُ تُثَرَّتْ». [1]

«#وآنگاه که نامه‌های اعمال منتشر گردد».

– «#إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى * صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى». [2]

«#واین، در صحیفه‌های نخستین، در کتاب ابراهیم و موسی است».

و همچنین «#مصحف» نیز از همین ماده اخذ شده و به معنای دفتر یا کتاب جلد شده به کار می‌رفت و در صدر اسلام حتی پس از درگذشت پیامبر، مصحف نام قرآن نبود بلکه هر کتاب مجلدی را مصحف می‌نامیدند.

ابن ابی داوود سجستانی در باب گردآوری قرآن، در مصحفی از محمد بن سیرین نقل می‌کند: وقتی پیامبر | درگذشت، علی (ع) چنین گفت:

«#سوگند یاد کرد علی که ردا بر دوش نیندازد مگر برای نماز جمعه، تا این که قرآن را در مجلدی جمع کنم».

و نیز ابوالعالیه نقل می‌کند:

«#آنان قرآن را در خلافت ابوبکر در مصحفی جمع کردند» و نیز نقل می‌کند:

«#عمر بن خطاب فرمان به گردآوری قرآن داد و او اول کسی است که قرآن را در مصحف جمع کرد». [3]

این جمله‌ها حاکی است که در آن روزگار، مصحف به معنای دفتر بزرگ و یا کتابی مجلد بوده که اوراق را از پراکنده شدن حفظ می‌کرده، سپس به مرور زمان اختصاص به قرآن یافته است.

اتفاقاً روایات پیشوایان ما حاکی است که حتی در زمان آنان، لفظ مصحف به معنای کتاب و یا دفتر مکتوب بوده است.

امام صادق (ع) فرمود:

«#هر کس قرآن را از روی برگ‌های مجلد بخواند، از چشم خود بهره می‌گیرد». [4]

و نیز در حدیثی دیگر آمده است:

«#خواندن قرآن از روی برگ‌های مجلد، عذاب را از پدر و مادر کم می‌کند». [5]

مورخان درباره ترجمه خالد بن معدان می‌نویسند:

«#خالد بن معدان دانش خود را در دفتری ضبط کرده بود که آن دکمه‌ها و دستگیره داشت». [6]

خالد بن معدان از تابعین بوده و هفتاد صحابی را درک کرده است. و ابن اثیر ترجمه او را در ماده کلاعی آورده است. [7]

پس تا اینجا روشن شد که تا پایان قرن اول، لفظ «#مصحف» به معنای کتاب مجلد و یا دفترچه جلد شده بود که افراد دانش و آگاهی خود را در آن ضبط می‌کردند.

اگر بعدها قرآن را مصحف گفته‌اند، چون از ذهن‌ها بیرون آمد و بر برگ‌ها نوشته شد و به صورت مجلد درآمد.

با توجه به این مسئله، نباید در شگفت باشیم که دخت گرامی پیامبر دارای مصحفی باشد و دانش و آگاهی‌های خود را، که از پدر بزرگوارش برگرفته بود، در آن بنویسد و برای فرزندان خود، به صورت بهترین میراث، به یادگار بگذارد.

خوشبختانه فرزندان فاطمه(س) حقیقت و واقع این مصحف را شناسانده و گفته‌اند: این مصحف، جزء يك رشته آگاهی‌هایی که از پدر بزرگوارش شنیده و یا از طریق دیگر به دست آورده، چیز دیگری نیست.

اکنون برخی از روایات را می‌آوریم:

حسن بن علی فرمود: «#نزد ما جامعه‌ای است که در آن حلال و حرام وارد شده و مصحف فاطمه(س) هست در حالی که در آن کلمه‌ای از قرآن نیست بلکه املاي رسول خدا و خط علی (ع) است و همگی در اختیار ماست». [8]

امام (ع) با عنایت کامل یادآور می‌شود که در آن حلال و حرامی نیست تا مبدا تصور شود وحي تشریعی بر دخت پیامبر نازل می‌شده است.

امام صادق(ع) در روایت دیگر در توصیف مصحف فاطمه می‌گوید:

«#به خدا سوگند، کلمه‌ای از قرآن شما در آن نیست. راوی می‌گوید: پرسیدم: آیا در آن دانش است؟ امام در پاسخ می‌گوید: بله، ولی نه از دانش‌های معمولی». [9]

با توجه به آنچه گفته شد، روشن می‌گردد که مصحف فاطمه (سلام الله علیها) ارتباطی به قرآن ندارد و کسانی که آن را دستاویزی برای تحریف قرآن قرار داده‌اند، اگر مغرض نباشند، ناآگاهانه و بدون تحقیق درباره واقعیت آن سخن می‌گویند. اکنون واقعیت را برای خوانندگان بیان می‌کنیم:

«#محدث» در اسلام

یکی از معارف مسلم در میان علمای اسلام، وجود افراد «#محدث» در میان مسلمانان است. فرد «#محدث» پیامبر نیست و بر او وحی نازل نمی‌شود، ولی در عین حال، فرشتگان، با وی سخن می‌گویند و سخن آنان را می‌شنود، و لذا او «#محدث» بر وزن اسم مفعول نام گرفته است؛ زیرا که فرشته با او «#حدیث» می‌گوید. بخاری نقل می‌کند که پیامبر | فرمود:

«#محدث» در میان پیشینیان از بنی‌اسرائیل، مردانی بودند که با آنها - از عالم غیب - سخن گفته می‌شد، بدون این که پیامبر باشند. و اگر در میان امت من چنین فردی باشد، آن عمر بن خطاب است». [10]
روایت درباره «#محدث» در میان امت اسلامی از طریق اهل سنت و سخنان آنان در تفسیر این واژه بیش از آن است که در این جا نقل شود، و شارحان صحیح بخاری در این مورد، توضیحات کافی داده‌اند. [11]
کلینی در کتاب کافی بابی تحت عنوان «#إِنَّ الْأَئِمَّةَ مُحَدَّثُونَ، مُقَهَّمُونَ» آورده و روایاتی در این مورد نقل کرده است. تمام این روایات حاکی از آن است محدث به کسی می‌گویند که صوت فرشته را می‌شنود، ولی او را نمی‌بیند. آنگاه اضافه می‌کند: ائمه اهل بیت^ه همگی «#محدث» هستند. [12]
فاطمه «#محدثه» است

دخت گرامی پیامبر | به خاطر کمال وجودی، از افراد «#محدث» به شمار می‌رود؛ یعنی صدای فرشته را می‌شنید، ولی او را نمی‌دید و این جریان، زمانی رخ داد که پدر والامقامش درگذشت. غم و اندوه او را فرا گرفت.
در این هنگام جبرئیل امین به فرمان الهی فرود آمد.
اخباری را از آینده، برای او بازگو می‌نمود و از این طریق، مایه تسلیت و تسلی خاطر او را فراهم می‌آورد.
اکنون ویژگی‌های مصحف فاطمه (س) را از زبان فرزندان او بیان می‌کنیم:
امام صادق (ع) می‌فرماید: آنگاه که خدا پیامبرش را قبض روح کرد، اندوه فراوانی فاطمه (س) را در برگرفت. خداوند فرشته‌ای را فرستاد تا او را تسلیت بگوید. فاطمه (س) امیر مؤمنان را از آنچه می‌شنید، آگاه ساخت.
علی (ع) فرمود: هرگاه صدای فرشته را شنیدی، مرا آگاه کن تا آنچه می‌گوید، بنویسم.
این گزارش‌ها که از طریق فرشته به فاطمه (سلام الله علیها) می‌رسید و او در اختیار علی (ع) می‌نهاد، در دفتری جمع شد و نام مصحف به خود گرفت، ولی در آن چیزی از حلال و حرام نیست، بلکه تنها گزارش‌هایی از آینده است. [13]
پی‌نوشت‌ها:

[1]. تکویر: 10.

[2]. اعلی: 18 و 19.

[3]. کتاب مصاحف، نگارش حافظ ابوبکر عبدالله بن ابی داوود سجستانی، ص 10-9.

[4]. اصول کافی: 613/2.

[5]. همان.

[6]. المصاحف سجستانی، صص 134 و 135.

[7]. الباب فی تهذیب الأنساب، ابن اثیر: 62/3 و 63.

[8]. بصائر الدرجات، الصفار،

صص 157 و 158.

[9]. کافی، همان، حدیث 1.

[10]. بخاری، صحیح، ج 2، ص 194، باب مناقب عمر بن الخطاب.

[11]. ارشاد الساری بشرح صحیح البخاری، ج 6، ص 99.

[12]. اصول کافی، ج 1، صص 325-327.

[13]. کافی، ج 1، باب فی ذکر الصحیفه، حدیث 2.

منبع: سایت: آیت الله سبحانی